

Kiiliäisvuoren ja Herrasmannin alue

Palokärki. PK

Lahden Alasenjärven eteläpuolella on kaksi lähemmästä metsäaluetta, joilla kummallakin on omat erityispiirteensä. Kiiliäisvuori on laajalti aarnitunnelmainen, pääosaksi havupuuvaltainen ja pinnanmuodoiltaan huomattavan vaihteleva vanha metsä. Herrasmannin puolella sen sijaan on enemmän valoisaa lehtipuiden hallitsemää maisemaa.

Kiiliäisvuoren metsien luontotyytit vaihtelevat lehdoista karuihin kalliomänniköihin. Järeää lahpuuta on paljon ja vaikuttavan kokoisia haapoja löytyy eri puolilta. Kiiliäisvuoren havupuisesta yleisilmeestä poiketen itäisen jyrkänteen juurella kasvaa salskeita metsälehmäksiä ja lähiympäristö on muutenkin lehtipuuvaltaista. Vuoren eteläpuolen notko on vanhaa metsittyntä peltoa, joka sekkin on eri-ikäisten lehtipuiden hallitsema, ja lahpuuta on ehtinyt syntyä jo tikkoja houkutteleva määrä.

Lehtipuustoiset metsäosat saavat enemmän sijaa lähdeittäessä itään kohti Herrasmannia, missä elinympäristöt ovat Kiiliäisvuoren tapaan vaihtelevia. Arvokkaimmat vanhat lehtipuu- ja sekametsät ovat Herrasmannin leirintäalueen itäpuolella ja Saivarniemen tienoilla, myös idempänä rantapuustot ovat merkittäviä. Metsien arvosta kertoo sekkin, että niitä asuttaa vahva liito-oravakanta.

Harvoin voi lyhyehköllä lintukävelyllä kulkea yhtä monien hyvälaatuisten elinympäristöjen kautta kuin Kiiliäisvuorella ja Herrasmannissa. Osa alueesta on valtakunnallisesti tärkeää lintualueita (FINIBA).

Kaupungin laajeneminen on tuomassa asutusta ja irityksiä Kiiliäisvuoren metsien lähelle, mikä lisää

luontoalueisiin kohdistuvaa häiriötä. Kiiliäisvuoren itäranteen alapuolelle kaavailusta omakotiasutuksesta on onneksi luovuttu luontoarvojen vuoksi. Herrasmannissa leirintäalueen laajennuksen tieltä on metsästä hakattu arvokas pala pois.

Linnusto

Alueella samoileva linturekeilijä löytää ilokseen harvinaisen monilajisen valikoiman vaateliaita vanhojen metsien asukkeja. Lajistoon tuovat vielä lisänsä pensaikkojen linnut ja Alasenjärven rannasta havaittavat vesiympäristön lajit.

Kiiliäisvuoren vakituiseen lajistoon kuuluva pyy on kannan huippuvuosina yleinen ja niitä tapaa tuon tuosta. Havumetsälinnuista uhanalaiset hömötiaiset ja työttöiaiset ovat joka retken lajeja. Käen kukahtelu on metsän tunnusäänistä kuuluvimpia alkukesällä, myös palokärjen raikuvan huudon kuulee ennen pitkää. Edustavalla tikka-alueella on palokärjen lisäksi tavattu kaikki muutkin pesivät tikkalajimme.

Idänuunilintu ja pikkusieppo havaitaan useina vuosina. Niitä kannattaa etsiä myös Selkätien eteläpuolelta, jossa laulajia on helppo kuunnella ulkoilureitin kiertolenkiltä.

Alasenjärvelle kiikarointi tuo lajilistalle helposti härkälinnun, monesti myös kuikan ja muita vesilintuja. Kaulushaikaran puhalluksen voi kuulla järven itäpäästä. Potilanjoen varren niityt ja pensaikot ovat vetäneet puoleensa yölaulajia ja muita laululintuja. Tulevaisuudessa yölaulajien elintila kaventuu, kun omakoteja aletaan rakentaa niitylle.

Potilanjokeakin on syytä tarkkailla ainakin talvella; koskikaran tapaamiseen on hyvät mahdollisuudet.

Saapumishoje ja retkeily

Lahden keskustasta on noin 7 km Kiiliäisvuoren–Herrasmannin alueelle, jonne voi tulla läntistä reittiä Lahdenkadun ja Heinlammitien kautta tai itäpuolelta Ahtialantien kautta. Lahdenkadulta Kivimaan koulun jälkeen erkanevaa Heinlammitietä ajetaan 2 km ja käännetään oikealle Palttinakadulle–Sipilänskadulle. Sipilänskadun jyrkässä mutkassa jatketaan suoraan uutta tietä pitkin kohti Ahtialaa. Mutkasta on noin 1,5 km Harjuniemi-nimisen tien risteykseen, jossa käännetään vasemmalle. Tien varressa on reilun 100 m:n päässä pysäköintiin sopiva levennys.

Ahtialan kautta ajetaan keskustasta Karjalankatua ja käännetään Möysässä Ahtialantielle, jota ajetaan 4,9 km Selkätien risteykseen, jossa käännetään vasemmalle ja jatketaan 800 m Harjuniemeen menevän tien risteykseen. Toinen vaihtoehto on kääntyä jo vajaan 500 m:n jälkeen oikealle leirintäalueelle vievälle Herrasmanninkadulle.

Retken voi aloittaa Harjuniemen pysäköintilevennykseltä, josta pääsee tietä pitkin Herrasmaniin vieville ulkoilureiteille. Kiiliäisvuorelle vievä polku lähtee pellon jälkeen vasemmalle. Polku ylittää Potlanjoen padon kohdalla Alasenjärven Joenpohjukanlahden perukassa. Ylitys on helppo matalan veden aikana, mutta tulvakausina saappaat eivät välttämättä

riitä pitämään jalkoja kuivina. Kiiliäisvuoren alueelle voi mennä myös Selkätien kautta tai niittyjen poikki ja ylittää joen siltojen kautta. Polkupyörä on hyvä kulkuväline, jolla on vaivaton liikkua pikkuteitä ja ulkoilureittejä pitkin lähelle alueen hyviä metsäkohteita.

Metsissä on useita polkuja, kartta on hyödyllinen alueella suunniteltaessa. Kiiliäisvuoren laelta on osittain puiden välistä katseltavia näkymiä Alasenjärven suuntaan. Vuorella on syytä varoa jyrkännettä.

TYYPPILAJIT Pyy, käki, harmaapäätikka, palokärki, pikkutikka, peukaloinen, mustapääkerttu, sirittäjä, pyrstötiainen, puukiipijä

MUITA LAJEJA Haapana, härkälintu, nuolihaukka, lehtopöllö, koskikara, pensassirkkalintu, viitasirkkalintu, kultarinta, luhtakerttunen, idänuuilintu, pikkusieppo

HARVINAISUUDET Punajalkahaukka

Autopaikat

Harjuniementien levennys: N 6763531 E 431886 ja N 61° 0,048' E 25° 44,433'

Herrasmannin leirintäalue: N 6764077 E 432324 ja N 61° 0,346' E 25° 44,908'